

Omgevingsdienst NL

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

Aanpak OMWB van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), zoals PFAS

Zichtbaar samen werken aan een schone, veilige en duurzameleefomgeving

Even voorstellen

- Jacky Priester, j.priester@omwb.nl, 06-52857420
- Projectleider Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en Kaderrichtlijn Water (KRW) bij de OMWB
- Casemanager Afvalstoffen Terminal Moerdijk (ATM) bij de OMWB
- Kennisvertegenwoordiger ZZS voor Noord-Brabant en voorzitter projectgroep ZZS bij ODNL
- Voorzitter Landelijke Redactie Standaardteksten Omgevingsvergunningen milieu (LRSO) bij ODNL

Wat zijn Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

- **CMR**
  - Carcinogeen (kankerverwekkend), H350
  - Mutageen (het verandert je DNA en dus je erfelijke eigenschappen), H340
  - Reprotoxisch (het beschadigt je voortplantingsorganen of kind tijdens de zwangerschap), H360
- **PBT**
  - Persistent (moeilijk afbreekbaar) en Bio accumulerend en Toxisch (op lange termijn)
- **vPvB**
  - Zeer Persistent en zeer Bio accumulerend
- **Stoffen van soortgelijke zorg**
  - Bijvoorbeeld hormoon verstorende stoffen

- **ZZS-navigator van het RIVM:** https://rvszoeksysteem.rivm.nl/Stoffen

Wettelijke kader ZZS onder de Omgevingswet

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), paragraaf 5.4.3, ZZS

- **Artikel 5.23 (informeren over emissies ZZS)**
  - Het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 2.2, wordt elke vijf jaar geïnformeerd over:
    a. de mate waarin ZZS in de lucht of het water worden geëmitteerd; en
    b. de mogelijkheden om de emissies van ZZS in de lucht of het water te beperken.

- **Artikel 5.24 (Vermijdings- en reductieprogramma (VRP) voor ZZS)**
  - Overzicht mogelijkheden tot vermijden
  - Indien niet mogelijk overzicht technieken om emissie te voorkomen en te beperken
  - Informatie over de bedrijfszekerheid en de kosten van de technieken
  - Informatie over afwenteleffecten
  - Informatie over het rendement en de validatie van de technieken

Wanneer is paragraaf 5.4.3 uit Bal van toepassing?

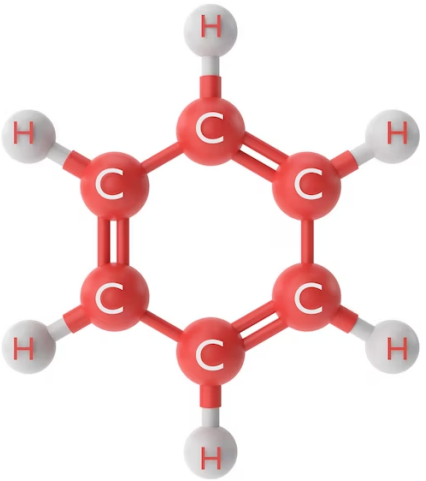

- Bij een verwijzing naar activiteiten in hoofdstuk 3 van het Bal
- Feitelijk alleen voor activiteiten die als vergunningplichtig zijn aangewezen
- Indien een verwijzing ontbreekt proberen we toch proactief te zijn als er ZZS zijn
- Voor ZZS nu ook nog artikelen 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet; voorzorg en zorgplicht
- In Omgevingsvisie en -plan moeten voorzorg en zorgplicht voor ZZS nader worden gedefinieerd

Aan de slag met de Omgevingswet

Vermijdings- en reductieprogramma's (VRP's)

Paragraaf 5.4.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving verplichting VRP (artikel 5.24)

- Actueel VRP: 1 keer in de 5 jaar aan bevoegd gezag

Wat staat er in een VRP:

- Maatregelen/mogelijkheden om emissie van ZZS te vermijden of om het gebruik en de emissies van ZZS te reduceren
- De mate waarin die maatregel of techniek zich in de praktijk bewezen heeft (BBT/BBT+)
- Informatie over bedrijfszekerheid en kosteneffectiviteit maatregel/techniek.
- Afwenteleffecten

Het VRP is een continu proces

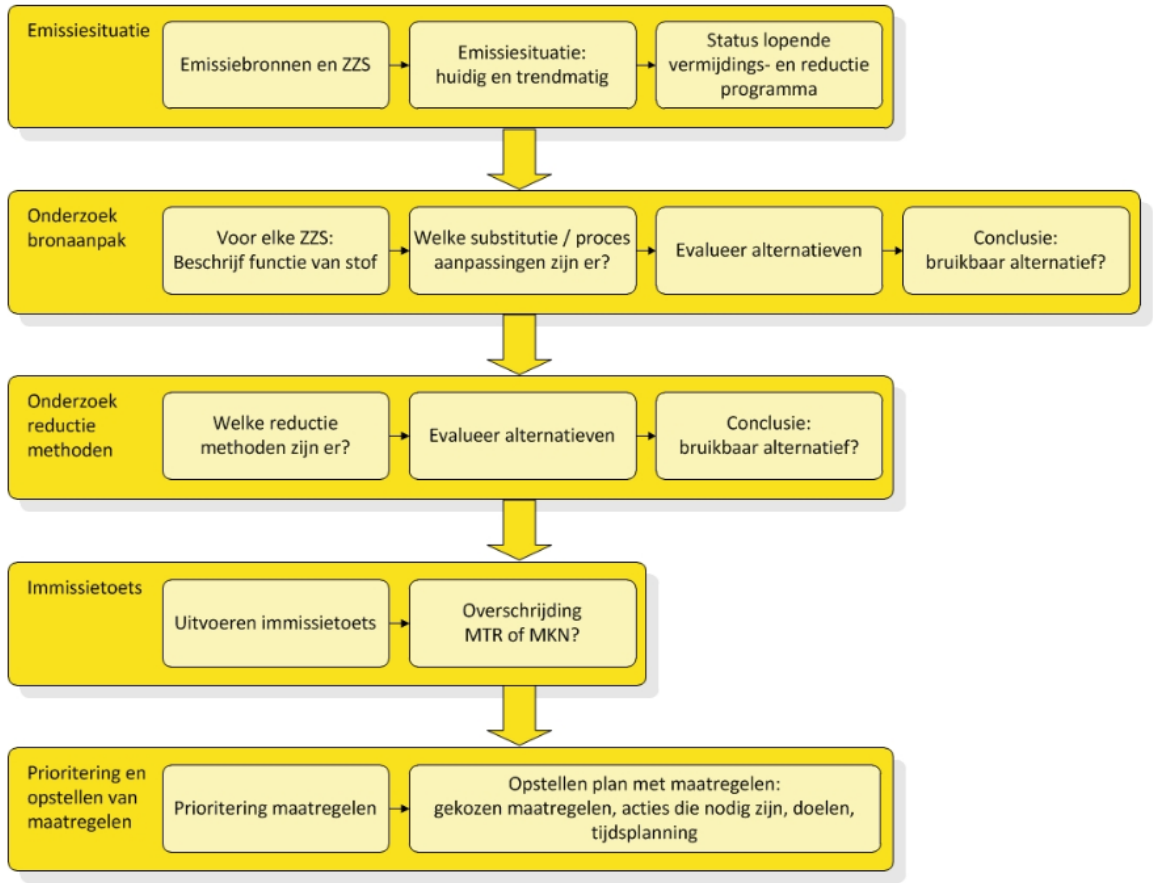

Emissiedatabase ZZS

- RIVM vult ZZS-emissiedatabase met informatie ZZS van de OD’s
- e-MJV module voor ZZS is nu ook actief voor invullen door bedrijven
- Dit voor aanleveren van informatie over ZZS, conform artikel 5.23 Bal
- www.e-mjv.nl/zzs
- Deze informatie gaat niet naar de EU, zoals alle andere info e-MJV

PFAS in het nieuws

AD NIEUWS REGIO SPORT SHOW VIDEO FUN

▲ Uitzicht vanuit Sliedrecht op Chemours. © Cees van der Wal

Gemeenten slepen Chemours en DuPont voor de rechter om uitstoot 'zeer zorgwekkende stoffen'

De gemeenten Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden dagen chemiebedrijven Chemours en DuPont voor de rechter. Ze willen dat de rechter vaststelt dat de bedrijven in strijd met de wet hebben gehandeld bij de uitstoot van de 'zeer zorgwekkende stoffen' PFOA en GenX.

Economie • 22 dec '25 19:53 • Aangepast op 22 dec '25 19:53

Chemiebedrijf 3M betaalt ondernemers langs Westerschelde voor PFAS-schade

Auteur: ANP

Onderzoekers: ook pfas in afvalwater van woningen

DuPont Chemours in Dordrecht | Foto: Rick Huijzer

Niet alleen in het afvalwater van de industrie, maar ook in afvalwater van woningen zitten soms hoge concentraties pfas. Dat blijkt uit onderzoek van de waterschappen en het ministerie van Infrastructuur. Daarbij is gekeken naar het water uit rioolwaterzuiveringsinstallaties in onder meer Dordrecht en Piershil.

In de media

Europa voert PFAS-verbod in blusschuim in

Door **Afvalgids Nieuws database** - okt 24, 2025

De Europese Commissie heeft een besluit genomen dat grote gevolgen zal hebben voor de brandveiligheidssector: het gebruik van PFAS in blusschuim wordt de komende jaren volledig uitgefaseerd.

Chemours moet meer onderzoek doen naar kankerverwekkendheid GenX dat in drinkwater zit

De Dordtse fabriek Chemours moet van waakhond European Chemicals Agency (Echa) meer dierproeven doen naar de kankerverwekkende eigenschappen van GenX dat in het Haagse, Zoetermeerse, Dordtse en Rotterdamse drinkwater werd aangetroffen.

Ingrid de Groot 21-02-21, 18:14 Laatste update: 21-02-21, 19:27

Rechter dwingt Sabic PFAS-lozing in Westerschelde fors terug te dringen

7 oktober 2025 om 16:52 • Aangepast 21 oktober 2025 om 19:42

Wat zijn PFAS en waarom worden ze zoveel gebruikt?

- Per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS)
- De sterke bindingen in de moleculen maakt dat PFAS tegen zeer hoge temperaturen bestand zijn
- De vet- en waterafstotendheid tegelijkertijd, kunnen anders heel moeilijk verkregen worden

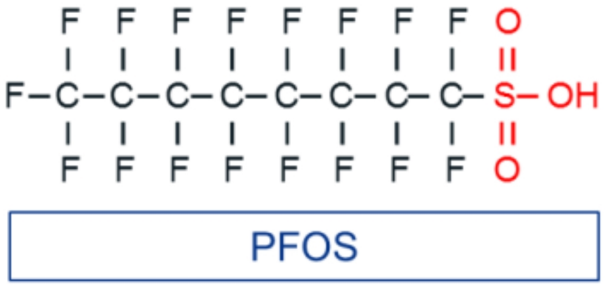

Problemen met PFAS

Door de sterke chemische bindingen zeer stabiel, daardoor persistent, bioaccumulerend en toxisch (PBT)

- Immuunsysteem aangetast
- Verminderde vruchtbaarheid
- Zwangerschapsvergiftiging
- Laag geboortegewicht
- Slechte respons na vaccinatie
- Hormonale ontwikkelingen
- Puberteit vertraging
- Start menopauze eerder
- Schildklier metabolisme
- Verhoogd cholesterol
- Diabetes type II

Bij sterk verhoogde PFAS gehalten:

- Nierkanker
- Leverkanker
- Schildklierkanker
- Colitis ulcerosa (ontstekingen in darm)

PFAS als ZZS

- Pas begin 2025 zijn (de meeste) PFAS aangewezen als ZZS
- Daarom pas sinds 2025 betere mogelijkheden voor een aanpak van PFAS
- Dit echter dus enkel voor vergunningplichtige bedrijven
- Weten dat er ook meldingsplichtige bedrijven PFAS kunnen hebben en zelfs die niet eens hoeven melden
- PFAS wordt nu wel goed meegenomen bij de (VRP's van) gemeentelijke vergunningplichtige bedrijven
- Voor de (niet) meldingsplichtige bedrijven proberen we anderszins achter aanwezigheid PFAS te komen
- Aanpak PFAS bij (niet) meldingsplichtige bedrijven wellicht op basis van voorzorg- en zorgplichtbeginsel

Verschillende sporen voor aanpak van ZZS

- **Omgevingsdiensten, bij OMWB met projectgroep ZZS**
- **Regionale samenwerking ZZS binnen zes regio's, samen met GGD en RIVM**
- **Landelijke projectgroep ZZS bij ODNL, met samenwerking RIVM in 'kennisinfrastructuur'**
- **Alles voor een zo effectief mogelijke aanpak van ZZS**

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Projectmatige aanpak van ZZS door de OMWB

- **In 2019 begonnen met ZZS-inventarisaties voor provincie Noord-Brabant**
- **Onderlinge afstemming tussen Brabantse omgevingsdiensten en waterbeheerders**
- **Vanaf 2021 uitvraag van VRP's bij provinciale bedrijven, behalve afvalverwerkers**
- **In 2021 begonnen met ZZS-inventarisaties voor drie gemeenten**
- **Later voor alle gemeenten gestart met ZZS-inventarisaties**
- **Inmiddels ook al enige tijd bezig met VRP's voor gemeentelijke bedrijven**
- **In 2025 en dit jaar VRP's voor afvalverwerkers, ook gemeentelijke**
- **Dit jaar ook 'nieuwe ronde' VRP's voor 'reguliere' provinciale bedrijven**

Deelprojecten ZZS vanuit ODNL

1. **Standaardteksten ZZS voor vergunningen milieu (LRSO)**
2. **Opzet aanpak VRP's voor ZZS bij afvalverwerkers**
3. **Aanpak ZZS in bodem opzetten**
4. **ZZS-inventarisaties; gemeentelijk vergunningplichtig**
5. **Beoordelen VRP's, o.a. branchegerichte VRP's**
6. ***PFAS, o.a. inbreng op MOC uitfaseren PFAS blusschuim***
7. **Dataopbouw**
8. **Kennisniveau over ZZS bij VTH van de 28 OD's op orde**
9. **Aanpak voor ZZS bij meldingsplichtige bedrijven**
10. **Prioritering aanpak ZZS**
11. **Indirecte lozingen (in het kader van de KRW)**

Samenwerking met RIVM

Diverse onderzoeksvragen aan RIVM

1. **Thermisch reinigen van met PFAS verontreinigde grond**
2. **Reinigen van afvalwater en blusschuim met PFAS**
3. **Factsheet voor formaldehyde**
4. **Traject ‘train de trainer’ voor herkennen ZZS op etiketten**
5. **Digitale ‘casusuurtjes’ ZZS**

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Vragen?

Zichtbaar samen werken aan een schone veilige en duurzame leefomgeving
Omgevingsdienst
Midden- en West-Brabant